

njemačko izdanje, s četverojezičnim hrvatsko-talijansko-njemačko-engleskim predgovorom, svakako je omogućilo da knjiga postane pristupačna i širem, inozemnom čitateljstvu, što joj daje dodatnu vrijednost. Njome je Marina Jurkota Rebrović oživjela tradicijsko cresko ovčarstvo, a zabilježivši mnogobrojne podatke koje je uspjela prikupiti tijekom svojeg dugogodišnjeg rada, spasila ga je od neizbježnog zaborava. Dvadesettroje kazivača i kazivačica, među kojima je na čitavom otoku nedvojbeno najpoznatija Romana Kučić iz Beleja, u tome joj je mnogo pomoglo.

Slaven BERTOŠA

BIBLIOTEKA DIES HISTORIAE: VODA I NJEZINA ULOGA KROZ POVIJEST, HRVATSKI STUDIJI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, ZAGREB 2011., 203 STR.

Četvrto po redu izdanje Biblioteke Dies historiae, koje je 2011. godine izdalo Društvo studenata povijesti »Ivan Lučić-Lucius« u suradnji s Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, predstavlja zbornik radova profesora-predavača sa znanstvenog kolokvija Dies historiae održanog u Zagrebu 10. prosinca 2008. godine. Tema znanstvenog kolokvija »Voda i njezina uloga kroz povijest« razrađena je u člancima i svaki joj autor pristupa na različiti način. Zbornik doprinosi uspostavi vode kao predmeta istraživanja u hrvatskoj historiografiji, a zastupljenost drugih disciplina u radovima predstavlja iskorak u pristupu proučavanja ekohistorije te otvara nova pitanja i mogućnosti za istraživanje.

Autor prvog od sedam radova objavljenih u ovom zborniku je Damir Karbić, a nosi naslov »Voda u srednjem vijeku. Neka razmišljanja i mogućnosti istraživanja«. U radu autor razmatra značenje vode s religijskog aspekta u judeo-kršćanskoj i islamskoj tradiciji srednjega vijeka. Navodi da je njezina važnost u tom pogledu velika, potkrepljujući to činjenicom da se voda spominje u Bibliji i Kur'anu nekoliko stotina puta te da se u svakoj od tri religije prakticiraju obredi u kojima ulogu igra voda. Voda je zastupljena u književnim djelima i likovnoj umjetnosti, a u radu se spominje i njezina uloga u filozofskoj tradiciji Zapada. Njezina prisutnost pruža gospodarske predispozicije za razvoj društva (voda za piće, navodnjavanje, mlinovi, ribarstvo, prometnice...). Kako se vidi iz rada, ali i kako sam autor napominje, voda je kao tema u hrvatskoj historiografiji tek uspostavljena.

Idući rad pod naslovom »Prilog poznavanju uloge vode u svakodnevnom životu srednjovjekovne Hrvatske« autorice Sabine Florence-Fabijanec podijeljen je na pet cjelina. U prvoj se razmatra »pogonska« voda, odnosno kako je voda utjecala da se velik dio manualnog rada između XI. i XIII. stoljeća zamjeni hidrauličkom energijom, što se najčešće manifestiralo gradnjom mlinova u kojima se uglavnom prerađuje žito ili pokreće tekstilna proizvodnja. U drugoj cjelini nazvanoj »Seoska voda« autorica razmatra uporabu vode u ratarskim i stočarskim aktivnostima ruralne zajednice srednjeg vijeka. Treći dio, »Gradska voda«, posvećen je ulozi vode u urbanim cjelinama, pri čemu se ističe njezina važnost u obrani, opskrbi i čistoći grada. »Obiteljska voda« naslov je četvrte cjeline u kojoj se razmatra uporaba vode u domaćinstvu kao higijensko sredstvo ili kao tekućina za piće. U zadnjoj, petoj cjelini ovog rada, »Zdrava voda«, posvećena je pozornost osobnoj higijeni srednjovjekovnih ljudi, pri čemu je, kao i prije, voda igrala i socijalnu ulogu (javna kupališta).

Treći rad nosi naslov »Trag povijesti: rijeke i doline na području porječja rijeke Seine od 8. do 18. stoljeća« i djelo je autorice Joséphine Rouillard. Voda je, kako autorica iznosi u radu, jedan od najvažnijih faktora koji su utjecali na promjene koje su zahvatile prostor porječja Seine u navedenom razdoblju. Ljudski zahvati poput gradnje mlinova, ribnjaka, nasipa, kanala ili vodopada na život ljudi uz rijeke, utjecali su na promjenu riječnog krajolika i vegetacije. Urbani razvoj u porječju Seine u srednjem vijeku uvelike je ovisio o rijeci; gradskom stanovništvu voda je bila potrebna za industrijski

pogon, piće, gašenje požara, čišćenje ulica itd. U novovjekovlju Seina i njezini pritoci postaju važne i kao prometnice, prvenstveno za prijevoz drvene građe, potrebne za sve brži razvoj Pariza.

Četvrti rad »Prilozi povijesti okoliša rijeke Drave do sredine 19. stoljeća« nastao je suradnjom diplomantice Marije Brener i mentora Hrvoja Petrića. U ovom radu promatra se dravski okoliš i karakteristike same rijeke te kako su ti elementi utjecali na život ljudi uz Dravu. Novovjekovni opisi pomažu u rekonstrukciji izgleda Drave i njenog okoliša prije većih ljudskih zahvata početkom XIX. stoljeća i daju uvid u način života koji se mogao odvijati u takvom okolišu. Autori donose niz ljudskih aktivnosti (uglavnom iz novovjekovnih primjera) kao što su promet, gradnja mlinova, šumarstvo ili zlatarstvo. Kao velika i relativno brza rijeka sa strmim obalama i mnogim rukavcima, Drava je kroz povijest ipak predstavljala barijeru između ljudi sa suprotnih obala i utjecala na njihove živote i identitete.

Željka Matulina autorica je petog po redu rada pod naslovom »Pojam vode u hrvatskoj i njemačkoj frazeološkoj baštini«. U ovom radu iznesen je niz frazema i izreka iz hrvatskog i njemačkog jezika povezanih s riječju »voda«. Uspoređujući ih, autorica nastoji ustanoviti postoje li sličnosti i/ili razlike među njima. Prema semantičkom značenju vode u frazemima autorica ih dijeli po poglavljima gdje uspoređuje one iz hrvatskog s onima iz njemačkog jezika. U ovim jezicima postoje isti, slični i različiti (odnosno oni koji nemaju ekvivalenta u drugom jeziku) frazemi. Na kraju rada je vidljivo da hrvatski i njemački jezik imaju određene podudarnosti u semantičkom značenju dok se veće razlike javljaju u sintaksi i morfologiji frazema s pojmom »voda«.

»Voda u vjerovanjima, običajima i ritualima: analiza primjera iz hrvatske etnografske kulture« autorice Jadranke Grbić Jakopović bavi se vjerovanjima povezanim uz vodu, a zapisana su u hrvatskoj etnografskoj građi do prve polovice 20. stoljeća. Kako je vidljivo iz ovog rada, rituali, vjerovanja i običaji povezani s vodom kroz prošlost igrali su bitnu ulogu i bili vrlo zastupljeni. Ukazujući na učestalost motiva vode u religijsko-ritualnoj praksi, koja je činila dio svakodnevice, autorica naglašava sveprisutnost vode u ljudskom životu.

Željko Heimer autor je posljednjeg rada koji nosi naslov »Odras vode u hrvatskoj municipalnoj heraldici«. Grbovi od križarskih ratova postaju sve učestaliji među vitezovima, a kasnije se njima koriste i neratnička udruženja, svećenstvo, žene i gradovi. Upravo su grbovi gradova u Hrvatskoj predmet analize ovog rada. Autor promatra hrvatske municipalne grbove fokusirajući se na one s motivom vode, pri čemu je vidljivo da voda predstavlja bitan element u heraldici hrvatskih općina i gradova.

Zrinko NOVOSEL

PODRAVINA. ČASOPIS ZA MULTIDISCIPLINARNA ISTRAŽIVANJA. VOL. X, BR. 19, 2011. STR. 1-173..

Časopis *Podravina* kao multidisciplinarni časopis pokrenut je 2002. dakle pred deset godina i izlazi redovito dva puta godišnje. U njemu se objavljuju povijesni, etnografski, povijesno-umjetnički i arheološki tekstovi koji su značajni za područje Podravine a koji su nastali u krajevima uz Dravu, te su stoga pisani i slovenski i mađarski te engleski.

Ovaj broj većim je dijelom posvećen demografskim kretanjima. Danijela Cofek i Nataša Štefganec obradile su na temelju izvorne građe i literature izvještaj trojice povjerenika iz unutrašnje Austrije koji su u srpnju 1578. obišli cijelu Slavonsku krajinu te izvijestili o novom ustroju krajine dogovoren na saboru u Brucku a istovremeno pregledali i popisali stanje građevina i vojske. Rad je nastao radom na kolegiju »uvod u njemačku paleografiju I i II. Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u

Ekonomaska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Volumen VIII. / Broj 8
Zagreb - Samobor 2012.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/61-20-148, fax: +385/1/61-56-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Međunarodni istraživački projekti: »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu« (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - »Hrvatska riječna višegraničja« (voditeljica: doc. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Urednici / Editors-in-chief:

Hrvoje Petrić, Drago Roksandić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (*Zagreb*), Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (*Zagreb*), Tatjana Buklijaš (*Cambridge, UK*), Goran Đurđević (*Zadar*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (*Zagreb*), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Halil Inalcik (*Ankara, Turska*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (*Zagreb*), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (*Zagreb*), Ivan Mirnik (*Zagreb*), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (*Zagreb*), Hrvoje Petrić (*Zagreb*), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordan Ravančić (*Zagreb*), Marko Šarić (*Zagreb*), Mladen Tomorad (*Zagreb*), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Burlington, VT, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*)

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN:

1845-5867

Tisak i prijelom/ Layout and print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2012.

Adresa uredništva / Mailing adresss:

Hrvoje Petrić (urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: h.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije i Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport Zagreb

Na naslovnici / Cover:

Morfološke promjene ušća Mure (Goran Šafarek)

 Meridijani
IZDAVAČKA KUĆA

Izdano u Hrvatskoj, za nakladnika Petra Somek